N°. 41. A°. 1839.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Zondag 10 Maart.

## De mededeeling van Zijne Excellentie den heer minister van buitenlandsche zaken, aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

*Sic, ubi fata vocant, udis abjectus in herbis,*
*Ad vada Meandri concinit albus olor.*

(Slot van N°. 40.)

Nog veel bevreemdender echter dan de plotselinge mededeelzaamheid van onzen minister en onze *Staats-Courant*, welke waarschijnlijk menigen Oud-Nederlander besluiteloos zullen doen slingeren tusschen zijne dankbaarheid en zijne angst wegens zoodanige openbaarmaking; nog veel bevreemdender dan dat, zijn de woorden waarmede Z. Exc. de gemelde mededeeling besluit.

De minister zegt letterlijk: » Edel Mog. Heeren! indien de openlijke behandeling en onmiddellijke bekendmaking der meeste binnen- en buitenlandsche staatsaangelegenheden een der kenteekenen zijn van onzen tijd, zoo is dit meer bijzonder het geval met de onderhandelingen uit de gebeurtenissen sedert 1830 voortgesproten. Onvermijdelijk beperkt zich hierdoor de kring der daadzaken, welke U Ed. M. zouden kunnen wenschen van mij te vernemen; maar als Nederlanders mogen wij ons thans over die publiciteit verheugen." — Onbegrijpelijk! — De minister, die alles zoo veel mogelijk aan de kennis der kamer en der natie onttrok; die, als er volstrekt iets moest worden medegedeeld, zulks zoo veel mogelijk achter gesloten deuren en onder eeden van geheimhouding poogde te verbergen; diezelfde minister verhaalt nu, dat wij ons als Nederlanders over de publiciteit, welke er buiten zijn toedoen en waarschijnlijk zeer tegen zijn genoegen aan de onderhandelingen en het verhandelde werd gegeven, mogen *verheugen!* Mijnheer Hooft, indien gij nog zijt wat gij zijt, en voortdurend het hoofd boven water houdt (1); mijnheer Hooft, wat moet gij, die u reeds een jaar vroeger zoo zeer ergerdet over de » onbescheidenheid soms onbeschaamde openbaarheid" welke [illegible] het verhandelde geven (2), [illegible] moet gij wel hebben gedacht toen nu eensklaps een minister [illegible] op de *publiciteit* ging houden!

» Zij toch (de publiciteit) — vervolgt Zijne Excellentie, en menige verbaasde Oud-Nederlander zal wanen, de *Arnhemsche Courant* zelve, en niet een Vaderlijk-Oud-Nederlandsche minister te hooren; — » zij toch zal aan den geschiedschrijver en aan den staatsman, aan tijdgenooten en aan het nageslacht, eenen rijken voorraad der kostbaarste bouwstoffen voor hunne nasporingen opleveren. Terwijl zoo menige bladzijde van de jaarboeken der volken achter eenen ondoordringbaren sluijer verborgen blijft, zal de toegang tot de voorvallen, welke aan ons vaderland zulke diepe wonden geslagen hebben, steeds voor een iegelijk genaakbaar zijn, en nimmer zal de getroffen navorscher, mits hij slechts de waarheid zoeke, in verlegenheid geraken, wanneer hij zich de vragen zal voorstellen: welke was de aanleiding der uiteenscheuring van het bloeijende koningrijk der Nederlanden; door welken zamenloop van oorzaken kreeg zij haar beslag; aan welke zijde lagen het regt en de billijkheid, het welbegrepen belang van den staat, de gematigdheid en de aankleving aan de beginselen van orde en ware vrijheid; toonde, gedurende den achtjarigen strijd 's lands bestuur zich bestand tegen de zware beproeving aan hetzelve door de Voorzienigheid opgelegd; ging deszelfs volharding gepaard met beleid, bukte het met waardigheid voor het noodlot, en welke toekomst voorspelt de scheiding van Nederland en België aan het welzijn der beide landen, en aan de rust van Europa?"

Het zijn belangrijke vragen, die de minister daar voorstelt; vragen, echter, voor een gedeelte nog niet te beantwoorden. Of de nakomelingschap het gedeelte derzelve, waarbij onze regering het meest betrokken is, beantwoorden zal, gelijk de minister wel zou wenschen en schijnt te verwachten, dit betwijfelen wij zeer. De minister neemt eene trotsche houding, wikkelt zich in den mantel zijner waardigheid, en geeft, rekenende op het [illegible] gevoel der natie, groote woorden, *sonantia verba;* maar wanneer het bedaarder nageslacht, onbevooroordeeld en in de zaak onbetrokken, [illegible] wat *deed* de Nederlandsche regering, wat *deed* de minister van buitenlandsche zaken? zullen dan woorden en magtspreuken voldoen?

Als het nageslacht vraagt: waar zijn de bewijzen, dat de uiteenscheuring van het bloeijende koningrijk niet moet worden geweten aan de Nederlandsche regering; waar zijn de bewijzen, dat de voor en na daarbij ontstane vermeerderde staatsschuld niet moet worden geweten aan de Nederlandsche regering; waar zijn de bewijzen, dat de droevige beslechting van het Nederlandsch-Belgische vraagstuk niet moet worden geweten aan de Nederlandsche regering? . . . Minister van buitenlandsche zaken, vergader al uwe [illegible] aan bewijzen bijbrengen kunt, zoo gij van het nageslacht achting begeert voor uwe schim, en voor het stelsel dat gij hebt gediend.

Gij beroept u op het nageslacht, wij ook. Gij stelt vragen, als overtuigd dat men ze in uwen zin moest beantwoorden; maar vragen bewijzen niets. Wij willen pogen op eenige uwer vragen, zoo niet een voldoend antwoord, althans eenige toelichting te geven. En niet alleen het nageslacht, ook de tegenwoordige leeftijd oordeele, tusschen u die het stelsel der regering verdedigt, en de *Arnhemsche Courant*, die het sinds lang heeft bekampt.

(1) Zie de [illegible] van den edelen heer, *Staats-Courant*, 2 jan. 1838.
(2) Redevoering van den edelen heer, *Staats-Courant*, 15 dec. 1836.

## TURKIJE.

*Konstantinopel, 12 febr.* De Turksche courant behelst een lang artikel over de nieuwe organisatie van het studiewezen in Turkije. Er is eene commissie voor de studiën benoemd.

## ITALIE.

In het dezer dagen uitgekomen zesde stuk der Italiaansche statistiek van *Serristori* vindt men eene opgave van alle aartsbisdommen en bisdommen. Voor Europa alleen zijn er 573 aarts- en bisschoppelijke zetels; 27 in Ierland, 80 in Frankrijk, 57 in Spanje, 17 in Portugal, 4 in Zwitserland, 9 in Beijeren, 4 in Wurtemberg, Baden en Nassau, 2 in Hessen, 6 in België, 2 in Hannover, 8 in Pruissen (2 aartsbisschoppen, 6 bisschoppen) 19 in Rusland en Polen, 84 in Oostenrijk (13 aarts-, 71 bisschoppen), 4 in Parma, 4 in de Estische staten, 1 in Lucca, 41 in Sardinië, 20 in Toscane, 67 in den kerkelijken staat (8 aarts- 59 bisschoppen), 96 in Sicilië, 9 in Griekenland, 14 in Europisch Turkije, 2 op de Jonische eilanden, 1 op Malta. Azië daarentegen heeft er slechts 15, Afrika 10, Amerika 70; de katholieke geestelijkheid der wereld in het geheel 667 aarts- en bisschoppen. (*Allg. Zeit*).

## DUITSCHLAND.

Het Hannoversche dagblad behelst thans het koninklijk schrijven aan de algemeene standenvergadering, waarbij dezelve, den 2den dezer verdaagd is geworden. Het luidt: *Ernst August* enz. [illegible] Nadenmaal verscheidene leden der tweede kamer, zonder zich te verontschuldigen, in het geheel niet verschenen zijn; anderen, na het begin der beraadslagingen door hunne afwezigheid aanvankelijk met voordacht, onmogelijk gemaakt te hebben, voor een gedeelte hunne demissie als afgevaardigden gaven, gedeeltelijk blijkens hun voortdurend uitblijven of uitdrukkelijke verklaring dat zij de bestaande grondwet van 1819 niet willen erkennen, ophouden leden der vergadering te zijn, en alzoo het tot het nemen van een besluit gevorderde getal ontbreekt, zoo vinden wij ons bewogen, om onze getrouwe standenvergadering te verdagen, gelijk geschiedt bij deze; opdat door het langer bijeen blijven der opgekomen afgevaardigden het land niet met onverantwoordelijke kosten worde bezwaard; terwijl het onze landsvaderlijke bedoeling is het land in elk opzigt onnoodige uitgaven te besparen. — Dienvolgens zullen de nodige verkiezingen tot vervanging der uitvallende afgevaardigden bepaald worden. Wij blijven met onze koninklijke genade, enz. *Ernst August.* — *v. Schele.*

## PRUISSEN.

De *Kölnische Zeitung* van den 7den dezer weerspreekt het berigt der *Allgemeine Zeitung* betrekkelijk het vonnis hetwelk het hof van appel tegen den pastoor *Beckers* zou hebben uitgesproken. Het hof van appel heeft nog geene uitspraak gedaan; het publiek ministerie heeft niet geappelleerd, ook de koster was niet vrijgesproken.

— Bij een gedrang te Berlijn bevond zich onlangs een vreemdeling onder de verzamelden. Een zakkenroller, jong en welgekleed, poogde den vreemdeling de zakken te ligten, doch vond niets dan een' witten linnen doek. Terwijl hij bezig was er dien uit te nemen, bemerkte de vreemdeling een gekrabbel in zijnen zak en greep de hand van zijnen achterman met den doek. » Zoo jong, gezond en net gekleed en [illegible] zeide hij; schaam u!" Honend antwoordde de andere: » Schaam gij u, [illegible] zoo rijk gekleed en niet eens een zijden zakdoek [illegible] policie-dienaar, die den dief [illegible] aan het gesprek [illegible]

## FRANKRIJK.

*Parijs*, 6 *maart*. Men wil thans weten dat al de verkiezingen bij de regering bekend zijn, uitgenomen die van Corsika; de coalitie heeft eene meerderheid van 24 stemmen. Het ministerie *Molé* biedt reeds in massa deszelfs ontslag aan; de maarschalk *Soult* en de heer *Dupin* zijn heden avond op de Tuileriën ontboden; men verzekert, dat zij den last hebben bekomen, om een nieuw kabinet te vormen, waarvan de heer *Humann* deel zoude uitmaken. Tot dusverre is er geene kwestie van den heer *Thiers* noch van den heer *Guizot*, tot welke de koning niet dan in het uiterste geval zijne toevlugt zal nemen.

— Het *Journal des Débats* gaat voort met zijne opgaven van de sterkte der twee partijen. Van de 403 verkiezingen, welke heden morgen bekend waren, zijn, volgens dat blad, 206 ter gunste van de coalitie, en slechts 194 in den zin van het ministerie uitgevallen; van 3 benoemden was de staatkundige stemming nog twijfelachtig.

Van de 201 waren 26, en van de 213 waren 28 leden niet herkozen. De ministeriele zijde telde 21, en die der coalitie 33 nieuw benoemde vertegenwoordigers.

Van de verkiezingen, heden morgen bekend geworden, waren 11 voor de coalitie en 6 voor het ministerie. Deze cijfers voegende bij die van de vroegere opgaven in het *Journal des Débats*, verkrijgt men 200 afgevaardigden voor het ministerie, en 217 voor de oppositie of coalitie; de drie twijfelachtige benoemden niet mede gerekend.

Tot heden heeft de coalitie derhalve eene meerderheid van nagenoeg 20 stemmen.

Van 39 verkiezingen wordt nu de uitslag nog ingewacht.

Meer en meer bevestigt zich het gerucht van eene verandering of wijziging van het kabinet.

De verschillende hoofdstoffen nagaande, uit welke de coalitie bestaat, is het ten hoogste bezwaarlijk, vooruit te gissen, welk ministerie dat van den heer *Molé* zal opvolgen.

## BELGIË.

*Brussel*, 7 *maart*. De *Indépendant*, die zoo even verschijnt, kondigt aan dat er geene ontwapening plaats heeft; dat slechts enkele reserve-bataljons verlof gekregen hebben om naar hunne haardsteden terug te keeren, en dat die uit andere bataljons van latere ligtingen vervangen worden; dat dien ten gevolge de aktieve armee volstrekt geene vermindering ondergaat, en ook geene vermindering ondergaan zal zoo lang de beraadslagingen in de kamer der vertegenwoordigers duren.

— In de kamer van heden werden de beraadslagingen over het aanhangige wets-ontwerp voortgezet.

De eerste spreker was de heer *Simons*, een gedeputeerde van Limburg, die zich heftig tegen allen afstand verklaarde.

Na dezen redenaar werd het spreekgestoelte beklommen, door den heer *Devaux*, die in breede en talentvolle ontwikkeling trad tot betoog der stelling dat er voor België dringende noodzakelijkheid bestond om een traktaat aan te nemen, zonder hetwelk het zijne nationaliteit nimmer zal kunnen vestigen.

De heer *Angilles* sprak tegen het ontwerp.

De heer *Desmanet de Biesme* onderzocht de kwestie van eer, en betoogde dat België's eer, door de aanneming des traktaats, geenszins had te lijden. Tegenover den vasten wil der mogendheden zou een wederstand van België eene dwaasheid, een zelfmoord zijn. De industriële krisis kan alleen door den vrede eindigen.

De heer *Smet* sprak vervolgens eene lange redevoering uit, tegen het traktaat. Deze redenaar is zeer hevig in zijne aanvallen tegen het gouvernement en de konferentie.

Ten 5¼ uur gaat de vergadering uiteen.

## NEDERLANDEN.

*'s Gravenhage*, 7 *maart*. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een verzoekschrift van *Guglenburgh* en andere ingezetenen uit Schoonhoven, betrekkelijk het ontwerp van wet nopens de gouden en zilveren werken. Verzending aan de kommissie *ad hoc*.

De kommissie tot de verzoekschriften brengt, bij monde van de heeren *Snouckaert van Schauburg*, *Romme*; *Roëll van Hazerswoude*, *Wijnaendts* en *Kniphorst*, verslagen op in hunne gestelde stukken uit. Nopens twee daarvan wordt overgegaan tot de orde van den dag. Het een is van *J. Cramer*, die, na verloop van 35 jarigen onderdom vrijstelling van schutterlijken dienst verzoekt; het ander van *G. de Leeuw*, *E. M.*, die eenige beschouwingen nopens de [illegible] aan de kamer onderwerpt.

Ter griffie zijn nedergelegd: 1°., een adres van [illegible] en andere grondeigenaren te Raamsdonk (provincie Noord-Braband), die zich beklagen, dat hun geene schadevergoeding verleend wordt, voor hunne, ten behoeve der inundatiën, onteigende landerijen, en dat zij, in plaats van die schadevergoeding te ontvangen, zelfs verpligt geweest zijn de grondbelasting voor die gronden op te brengen; 2°. een adres van *W. de Jager*, polder-ontvanger, die zich beklaagt over zijn aanslag in de personele belasting, en 3°. van een ingezeten van Voorburg, die het nut van de droogmaking van het Haarlemmermeer betoogt.

Nog zijn ter griffie nedergelegd, terwijl voorts de deswege uitgebragte verslagen zullen worden gedrukt en rondgedeeld, de volgende stukken, als: een verzoekschrift van ingezetenen te Harlingen, die de afschaffing der bestaande wet nopens den accijns op het zout en hare vervanging door de wet van 18 mei 1819 verzoeken, en van ingezetenen van het voormalig kanton Dalen (provincie Drenthe), die de herstelling van dat kanton verzoeken, waartoe zij zich reeds tot Z. M. hebben gewend.

De centrale afdeeling heeft verslag gedaan over het ontwerp van wet, betrekkelijk den waarborg der gouden en zilveren werken, waaromtrent nog vele bedenkingen gemaakt zijn. De beraadslagingen over dat ontwerp zullen plaats hebben op aanstaanden maandag, des morgens ten elf ure, tot welken tijd de vergadering is gescheiden.

## BEURSBERIGT.

*Amsterdam*, 8 *maart*. De beurs te Parijs zich, niettegenstaande men nagenoeg met zekerheid wist, dat de coalitie bij de verkiezingen de meerderheid tegen het ministerie *Molé* had verkregen, goed gesouteneerd hebbende, heeft zulks ook alhier de verdere prijsvermindering der binnenlandsche fondsen gestuit. Aanvankelijk was de stemming in Integralen en Kansbiljetten wel iets flaauwer, doch in eerstgenoemde eenige inkoopen op tijd gedaan wordende, blijven beide eenigzins hooger dan gisteren. Alle overige, bij eenige affaire in 5 pCt. Oostindische leening, nagenoeg onveranderd. In Aandeelen Handelmaatschappij vertoonde zich mede meer kooplust, waardoor derzelver prijs, welke op 175¼ opende, weder 175½ bleef.

Van buitenlandsche fondsen geeft het vermoeden, dat de heer *Thiers* weder aan het ministerie zoude kunnen komen, aanleiding tot eenige meerdere kooplust in Ardoins, welker prijs daardoor iets hooger dan gisteren sluit. Russische iets flaauwer; in de overige geene variatie.

Griekenland, blaauwe à 300 pond, 13¼. Coupons Griekenland blaauwe onbepaalde 2½. Dito roode enkele 2¼.

*Prijzen ten 5 ure*. Integralen 54$\frac{1}{16}$ à $\frac{1}{8}$. Kansbiljetten 26$\frac{1}{16}$. Handelmaatschappij 175¼. Ardoins à 85 pond 17$\frac{3}{16}$ à $\frac{1}{4}$.

# Mengelwerk.

## De schoone slaapster in het bosch.

### V.

Het kan wel zijn, goede Engel, dat men het er op heeft ingerigt, om de slaapmutsen-fabrieken te doen bloeijen, en om met *een* bog jan en alleman om den tuin te kunnen leiden, en ik wil dus de stad der stokken en mutsen-dragers verder met vrede laten, maar een jongensstreek moet ik toch aanvangen: ik schrijf op de poort derzelve:

*Tot bidden u bevlijt,*
*Weest naerstelijck en waeckende,*
*Want gij weet nür noch tijd*
*Waarop u 't quaet es naeckende.*

Wees niet dartel, schoone slaapster, want ik klim, ik klim sedert uren eenen berg op, en ik word door een gevoel naar boven gedreven, dat mij zegt, ga, ga altijd hooger, daar boven zult gij de taal der waarheid hooren; en mijne krachten bezwijken, en toch word ik naar boven gedreven; — sta, zegt eindelijk iemand, ik ben de zoon der natuur, mijne stem wordt over de stroomen gedreven en op de baren der zee gedragen, zij dringt door in de dalen en rust op de vlakte, en toch is zij miskend! Geweld en bedrog hebben haar weten te smoren, maar hun rijk valt.

Zij hebben eenen staf genomen en eenen kring getrokken, en gezegd daar binnen zult gij u bewegen!

En anderen zijn gekomen en hebben in dien kring nog andere kringen getrokken, en gezegd daar binnen zult gij blijven; wij zijn de kinderen van het genot, gij die van den arbeid; en opdat de arbeid u niet zoude verrijken, zoo zult gij niet werken op den dag, dat ik u gebied te rusten, en niet de hand aan den sikkel slaan, al is het koorn rijp, waarmede ik het verbied. O ellende en verblinding!

De geheele natuur werkt onophoudelijk; donder, regen en zonneschijn volgen elkander op. Het zand in den [illegible], ofschoon de werking aan uw oog ontgaat, ontwikkelt [illegible]. Het menschelijk ligchaam neemt altijd toe of af [illegible], in den slaap zelve werkt de geest.

Wanneer zullen de [illegible] moeder toch eenmaal worden haargeleefd? [illegible] der misleiding valt.

[illegible] van het genot, hebben zij gezegd, en gij van den [illegible] der natuur, mijne moeder, heeft zich niet straffeloos laten beleedigen, want zij hebben den walg der genieting gesmaakt, de vreugde is in hun hart gesmoord en het zoet gelach van hunne lippen verstooten.

De zaan van den arbeid, als de nood met hem huisvestte moest aan zijne kinderen die *honger!* riepen, zeggen: heden mag ik niet werken, ofschoon het weder helder en de zon toch niet brandend is; maar morgen, wanneer misschien een digte regen valt, zoo dat mij het natte kleed als een ijsklomp op het lijf ligt, dan, voor dat de zon zich vertoont en na dat hij is verdwenen, dan moet ik brood voor u verdienen; zoo willen het de kinderen van het genot; en zijne kinderen bleven roepen, ik heb honger!

Maar de man van den arbeid, hoe hard hem die kreet ook viel, was daarom nog niet wanhopend; want hij deed wat hij kon, en als hij na langen arbeid de zijnen had verzorgd, dan was hij opgeruimd en sliep zachter op het stroo, dan het kind des genots op het dons.

De rust na den arbeid is het heiligste eigendom, maar zij laat zich niet gebieden, zij is behoefte en wordt geboren naar mate van de inspanning, naar mate van de oogenblikkelijke krachten van het ligchaam; zoo zegt mijne moeder, en die hare wetten verkracht, strooit verderving.

Maar de mannen van den arbeid zijn opgestaan en hebben gezegd: wij begeeren uwe paleizen niet, noch uwe lusthoven noch de duizend lichten, waarmede gij den nacht verdrijft; maar laat vrijheid aan onze handen, om af te werken wat onze geest heeft bereid; en de angst, de eenige breidel van de kinderen des genots, is in hun hart gedrongen. Eenige banden zijn gebakt en de kleinzoon van het kind des genots is geworden de dienstknecht van den kleinzoon van den man des arbeids; zoo wil het mijne moeder, en zoo zal het ook met den laatsten gaan, indien hij zijne afkomst en zijne roeping vergeet.

Sommigen hebben gezegd, laten wij wetten maken en zeggen dat die wetten zijn de onderstelde wil van allen, waaraan allen zich moeten onderwerpen; in dien kring zullen wij de overigen opsluiten, en er zal geschreven staan: *Tot hiertoe en niet verder.*

Zij hebben de geboden der natuur verkracht, en misdaad genoemd wat pligt is, en zij hebben wat schadelijk en gruwelijk was, deugd genoemd: O schande en verguizing!

De waarheid is de tweeling-zuster mijner moeder, en die mijne moeder lief heeft en hare lessen in acht neemt, kent ook de waarheid; — die hare voorschriften vertreedt, hij moge den schijn aannemen van liefde in het hart te dragen en menschelijkheid te bevorderen, de leugen staat op zijn voorhoofd gebrandmerkt, hij is een bedrieger!

Maar de kringen worden uitgewischt en het teeken wordt bekend, waardoor men de waarheid van den leugen, de regtvaardigheid van het geweld kan onderscheiden; die de lessen mijner moeder betracht, heeft het teeken in zijne hand.

Op eens greep mij de zoon der natuur aan, en hij schudde mij, zoo dat al wat aan mij is, rilde, en hij sprak: » En gij, in wiens hart eenige kennis der waarheid lag, waarom hebt gij, voor uwen slaap, gezwegen? Wat hield u terug om uwe stem te doen hooren? Wildet gij voor u alleen bewaren den zegen, welken mijne moeder voor hare volgelingen heeft weggelegd, moed bij den arbeid, gelatenheid in tegenspoed, vreugde en liefde? Een ongedeeld genot is geen genot, het is afgunst, het is haat; wat deed u zwijgen?"

Ik stamelde: mijne handen waren te zwak, mijn geest was meer tot overdenking, dan tot werk geneigd; mijn geheel [illegible] had behoefte aan genot en aan lange rust na kortstondigen arbeid; [illegible] van mijnen geest te zeer gespannen, ik zou er [illegible]. — En wat, sprak de zoon der natuur, [illegible] glimlach op het gelaat, ware daaraan verbeurd geweest? [illegible] drukt mij neder, en ik verander in stof, en duizenden gaan over mij heen, zonder er aan te denken, dat zij mij vertreden; zonder zich te herinneren, dat ik heb bestaan; schoone slaapster, zult gij ook, zonder eenige herdenking, hunne voetstappen drukken?

---

## Opvoeding.

*Brief van* Bernardo Tasso *aan zijne vrouw, over de opvoeding hunner kinderen.*

(*Slot van n°. 37.*)

En opdat gij nu wetet, wat het woord *zeden* beteekent, zoo zeg ik u, dat men daardoor verstaat het in acht nemen eener zekere welvoegelijkheid en eerbaarheid in zijne woorden, alsmede eener zekere regelmatigheid, gepastheid en betamelijkheid, in zijne handelingen; waaruit die waardigheid en deftigheid ontstaat, welke niet alleen de verstandigen, maar ook de onverstandigen behaagt en met achting vervult. De zeden voorts vallen onder het gebied van de rede en van den tijd; want voor een gedeelte worden zij in de kinderlijke harten geprent door de rede en de zorg van anderen, voor een gedeelte worden zij met der tijd door eigen overwegingen en eigen oordeel aangeleerd. Aanvaard derhalve in hun onderwijs de taak, die u inzonderheid toekomt.

Men onderrigt op tweederlei wijze: vooreerst, met redenering en leering, ten tweede, met voorbeelden; en nademaal de oogen spoediger en nadrukkelijker overbrengen dan de ooren, zoo behoort gij, mijne beste Porzia, ten einde uwe lieve kinderen op te voeden, en hen zoodanig te maken, dat zij om hunne zeden en deugd lof verdienen, u in dier voege aan hen te vertoonen, als gij wilt, dat zij het zich aan anderen doen. Het zigtbare onderwijs, datgene hetwelk meer met daden dan met woorden geschiedt, heeft den meesten invloed; want geeft gij uwen kinderen lessen, die gij zelve niet in acht neemt, gij zoudt niet anders handelen, dan hij, die eenen vriend eenen weg willende wijzen, er zelf eenen anderen inslaat.

Om hunne kinderen wel op te leiden, behooren vader en moeder van een zachtzinnig en edel karakter te zijn, en hunne deugd met zoo veel naauwgezetheid en ijver ten toon te spreiden, dat zij zich als een kostbaar vocht door de oogen en de ooren in het hart en het verstand van het kind laten opnemen en met hetzelve vereenzelvigen. Want zoodra de jeugdige gedachten, zoo al niet de binnenste, althans de buitenste en oppervlakkigste streken der rede beginnen te doorloopen en te doorzoeken, rigt en houdt het kind oogen en ooren op den vader en de moeder, en ziet en luistert met de grootste oplettendheid naar al hetgeen zij doen of zeggen; en de bewondering der ouderlijke deugd is de scherpste spoor om den geest des kinds den weg te doen afloopen, welken het den vader afloopen ziet.

Let vooral op de zedelijke inrigting van uw huisgezin, en zorg dat geen onbeschoft, godvergeten noch zedeloos woord de ooren der kinderen treffe, alsmede dat geene oneerlijke noch schandelijke daad onder hunne oogen worde gepleegd; hieraan behoort uwe bijzondere zorg en ijver te zijn gewijd; want bijna immer hebt gij de kleinen om u; en bij u zijnde hechten zij de blikken op uw gelaat, en leeren spreken en gaan van u. Breng hen nooit in een huis, waar geen beschaafde en kuische toon heerscht; want gelijk uit plaatsen, die van rondsom weldadig zijn, geen luchtjen kan komen, dat niet heilzaam en gezond is, alzoo kan ook de omgang met goede en deugdzame zeden niet anders dan gewenschte vruchten kweeken. En alhoewel die zeden, door vreemde moeite in het karakter der kinderen gedrukt, geene ware deugd zijn, maar slechts haar beeld en schaduw; zoo zullen zij echter met den loop des tijds, (zoo groot is de kracht der gewoonte), even als het vrouwenbeeld van Pygmalion, met Gods gunst, in geest en leven van ware deugd overgaan. Vermijd voorts de dwaling, welke meerendeels de moeders begaan, die, door te groote toegevendheid, door den wil en de begeerten harer kinderen slaafs te vieren, niet alleen zeggende en doende wat dezen willen, maar ook door niet toe te laten dat een ander iets doe of zegge tegen hunnen wil, hunne zeden bederven, hen op die wijze aan toomeloosheid ten proof geven en de zinnen en hartstogten meester, ja tiran laten worden over hunne jeugdige gedachten. Hiermede bedoel ik evenwel niet, dat gij in het andere uiterste moet vallen en vrees en slagen te baat nemen; integendeel, ik laak hen, die hunne kinderen slaan, niet minder dan degenen die zich mogten verstouten de hand aan het beeld Gods te leggen. De deugd is in de jeugdige gemoederen met roede noch vrees te behouden; want de vrees is eene zwakke en wankele wacht der deugd: ook ten dien aanzien is het noodig, den in alle onze handelingen zoo prijswaardigen middelweg te bewaren. En evenzeer als de ouders behooren te verhoeden, dat overdreven ernst en strengheid de liefde uit het hart des kinds verjage, in dier voege dat dit in haat neemt al wat het hun ziet behagen; zoo moeten zij ook zorgen, dat het, ten gevolge van al te groote gemeenzaamheid, het ontzag en den eerbied niet verlieze, die het gewoon en schuldig is hun toe te dragen. Gebeurt het evenwel somtijds (gelijk de onvolmaaktheid onzer natuur volstrektelijk medebrengt), dat de kinderen eenige feil begaan: indien zij gering is, houdt u dan als zaagt gij ze niet; indien zij middelmatig is, breng ze hun onder het oog, met liefderijke meer dan met scherpe woorden; in navolging van den kundigen arts, die den ongestelde liever met [illegible] wil [illegible] behandel hen dan niet meer met de gewone minzaamheid en goedheid; toon u jegens hen vergramd en streng en ongemakkelijk.

Menig ander voorschrift valt er onder het gebied eener goede opvoeding; maar om uwe aandacht niet te overladen, en omdat ik vermeen, de voornaamste en algemeene punten te hebben aangestipt, onder wier regels de bijzondere te brengen zijn, zoo wil ik mij bij het gezegde bepalen; en, vermits ik mij het opzigt over de studiën van Torquato voorbehoud, als hij de daartoe geschikte jaren zal hebben bereikt, aan u als vrouw, opdragen, Cornelia in al datgene te onderrigten, wat voor een deugdzaam meisje, tot sieraad harer schoonheid en deugd, betamelijk en noodig is; iets, waarvoor ik u volkomen berekend beschouw. Leef intusschen tevreden, en laat het genoegen, hetwelk gij schept in de lieve kinderen, die, u immer omringend, mijn beeld herinneren, u troosten over de afwezigheid van uwen man.

---

## Het lagchen.

Het lagchen kan volgenderwijze afgedeeld worden:

1. Het lagchen uit luider keel, of het onwelvoegelijk lagchen.
2. Het minzame lagchen of het glimlagchen.
3. Het genadige glimlagchen.
4. Het onnoozele lagchen, hetwelk men wel moet onderscheiden van het vrolijke lagchen.
5. Het domme lagchen.
6. Het impertinente lagchen, of het lagchen van ingebeelde personen.
7. Het verachtende lagchen.
8. Het helsche lagchen, hetwelk de [illegible].

9. Het vrije, opregte en vrolijke lagchen, hetwelk zich over het geheele gelaat verspreidt.
10. De huichelaars lach, of het vermomde, boosaardige lagchen.
11. Het verbeten lagchen, hetwelk men met geweld wederhouden wil, maar toch min of meer doorstraalt.
12. Het gedwongen of ligchamelijk lagchen, hetwelk door kittelen wordt te weeg gebragt.
13. Het bittere lagchen, hetwelk uit verdriet, wraak, tegenzin of haat voortspruit, en met een heimelijk genoegen gepaard gaat en zijne bron in trotschheid heeft.
14. Het zenuwachtige lagchen, onligchamelijk aan de zenuwen medegedeeld, of door eene materiële oorzaak verwekt, en hetwelk men niet afbreken kan.
15. De schalkachtig ondeugende lach.
16. De schoonste lach, die der moeder over haren zuigeling.
17. De betooverendste lach: de eerste lach der bloem, als zij opgehouden heeft knop te zijn.

[illegible] uit het lagchen [illegible] kunnen opmaken. Naar zijne meening, in eenen vertrouwelijken brief geuit, lagchen de sanguinische personen met *hi, hi, hi*; de cholerische *he, he, he*, de phlegmatische *ha, ha, ha*, en de melancholische *ho ho*.

X.

---

## Letternieuws.

*Is de afstand van Limburg en Luxemburg, voor geld aan België, uit een militair, staatkundig en ook financiëel oogpunt, aan te raden of onverschillig? (door een oud officier). Zalt-Bommel, J. Noman en Zoon; 1839.*

De schrijver betoogt, inzonderheid uit een krijgskundig oogpunt, dat de afstand aan Limburg niet in aanmerking kan genomen worden; voor, zoo ver wij weten, is er ook nimmer kwestie geweest van den verkoop dier ons toegewezene landstreek. Met het gedeelte van Luxemburg, hetwelk men ons overlaat, is het een gansch ander geval; ook bewijst de schrijver zeer duidelijk, en met aanvoering van [illegible] gronden, dat dit stukje van Luxemburg, [illegible], en zijne voortbrengselen aan alle zijden [illegible] inkomende regten getroffen ziende, verkwijnen moet, [illegible] noch wat het financiële, noch wat het militaire aangaat, voor ons van nut zijn kan; zoodat hij deszelfs verkoop raadzaam acht.

*De regering en de jenever. Door W. J. E. van Lynden. Amsterdam, Beijerinck; 1839.*

Den titel dezer brochure ziende, herinnerden wij ons het onlangs herdrukte boekje van den heer Heldering: *De jenever erger dan de cholera*, waarin betoogd werd, dat de drank erger was dan de ziekte. Zou nu, dachten wij, de heer van Lynden waarlijk gaan bewijzen, dat de jenever erger is dan de regering? In die meening werden wij versterkt bij het lezen der eerste regelen: »De gebruikers van jenever in ons vaderland besteden [illegible] eene som van nagenoeg 15 millioen gulden;" en, dachten wij, [illegible] bagatel bij hetgeen wat zij voor de regering besteden; [illegible] toch wat [illegible] zeer nuchter; en in dat opzigt, — men zal het willen [illegible], dat wij tusschen twee zaken, voor geene van welke wij bijzondere sympathie gevoelen, onpartijdig kunnen zijn — kiezen wij dan toch nog de regering.

De heer van Lynden doet zulks ook, hoewel hij misschien minder onpartijdig is, en nog al van de vaderlijke houdt. Nu, *chacun son goût*; [illegible], en dit zijn wij wederom met den heer van Lynden eens, de jenever-drinkers, lieden die al hunne menschelijke waarde, en die eer, hunne [illegible], en het voedsel hunner vrouw, en de opvoeding hunner kinderen, [illegible] verdierlijkenden drank toewerpen, en dan tot diefstal overgaan, en [illegible] tot — wie weet welke gruwelen en ellende!

Ja, dat steeds [illegible] van sterken drank in onderscheidene landen, is betreurenswaardig [illegible] dan toejuichen kan men de pogingen van hen, die zulks [illegible]. Wij bevelen dan ook het geschrift van den heer van Lynden [illegible] over I, als voorwerp van consumptie; II, als [illegible] vestiging; III, als voorwerp van belasting. Dan handelt [illegible] over de beginselen door de regering te volgen met betrekking tot de sterke dranken; V, over de maatregelen tot wering van misbruik van sterken drank door [illegible]; en VI, over maatregelen omtrent de tapperijen en branderijen. Het boekje is met aanteekeningen en bijlagen verrijkt.

## Burgerlijke Stand.

*Van 2 tot 7 Maart.*

TE ARNHEM:

*Gehuwd:* J. G. Hollenbach met S. J. Reh. — J. Kennedij met H. Koels.

*Bevallen:* A. Engelbart, geb. van der Slooten, D. — J. Jansen, geb. Flipsen, D. — J. de Roos, geb. Hasselbach, D. — M. G. Stakebrand, geb. te Boekhorst, Z. — C. Lukassen, geb. Hoedt, D. — G. W. Wiggers, geb. Welmers, D. — H. Reinders, geb. Gerritsen, D. — R. Kampman, geb. [illegible] *twee* Z. — J. Schwenk, geb. Stoops, D. — A. Francke, geb. van [illegible], Z. — J. Koning, geb. van Ewijk, D. — H. Duits, geb. van Deelen, [illegible] Hallerdijk, geb. Janssen, Z. — J. H. Oorsprong, geb. Schillings, D.

*Overleden:* N. Scheepers, gehuwd met H. van Kuijk, 47 j. — J. L. C. le Coultre, 7 d. — F. J. Jacobs, 2 m. — Doodgeb. Z. van P. G. Schouten en M. van Bree. — E. A. Weerts, echtgenoote van H. Cramer, 30 j. 9 m.

TE NIJMEGEN:

*Gehuwd:* A. Peters met H. A. Wennekes. — G. [illegible] — J. Hendriks met [illegible]

*Bevallen:* B. Woning, geb. Theunissen, D. — A. Hebe, geb. [illegible], D. — P. Otten, geb. Busser, D. — M. E. Nas, geb. Graven, Z. — M. Albers, geb. Dercks, D. — M. C. Klappert, geb. Ferber, D. — P. van Emster, geb. Hocks, d. D. — G. A. C. Jansen, geb. Drohm, Z. — W. C. Hageman, geb. in den Bosch, D. — J. W. Zewald, geb. Terburg, Z. — P. van Heumen, geb. Janssen, D.

*Overleden:* M. Persoons, geb. Jansen, 51 j. — A. T. van Groin, geb. van Woelderen, 54 j. — T. Miggels, 6 d. — M. A. H. Smits, 11 m. — D. Janssen Kruijt, geb. Schalk, 58 j. — G. West, 3 j. — S. C. Vieweg, geb. Muller, 34 j. — W. A. Derksen, 5 w. — J. Mastenbroek, 2 j. — P. Peters, 5 j. — H. Gerritsen, 36 j. — G. Pruden, 3 j. — E. Bregman, 3 m. — W. v. d. Gijp, 51 j. — J. J. Janssen, geb. Jacobs, 90 j. — J. Franssen, geb. Jansen, 63 j. — T. Hijnen, 15 m. — A. Schloend, 83 j. — H. Leijdekker, 43 j. — J. Beijken, 34 j.

TE ZUTPHEN:

*Gehuwd:* G. J. Voorderman met T. Baart. — E. J. Scholten met M. E. Heytink. — D. Stolp met M. S. Revelman.

*Bevallen:* A. Scheuter, geb. Korenblik, D. — A. C. E. Nijman, geb. Scholten, D. — G. Egelink, geb. ter Huerne, D. — A. C. K. Mispelblom Beijer, geb. de Bas, D. — J. Nooij, geb. Arends, Z. — G. A. Hulst, geb. Borninkhof, D. — C. Nijhof, geb. Wesselink, Z.

*Overleden:* C. Verhagen, 68 j. — J. Makkink, geb. van Helbergen, [illegible] — J. Bouwhuis, 2 j. — J. Meenink, weduwe van van der Warte, [illegible] — W. T. Theekelaar de Vriese, 24 j. — Doodgeb. Z. van D. W. Brocker en J. W. Stransenbach.

TE TIEL:

*Gehuwd:* Geene.

*Bevallen:* A. van der Waal, geb. Verschoor, D. — J. A. van Westering, geb. Huisdans, D. — J. S. van Schalkwijk, geb. Meeuwes, D.

*Overleden:* D. J. van de Putte, 11 w.

## Waterhoogte te Arnhem.

Den 9 Maart 3 El 1 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen [illegible] D.



---

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.